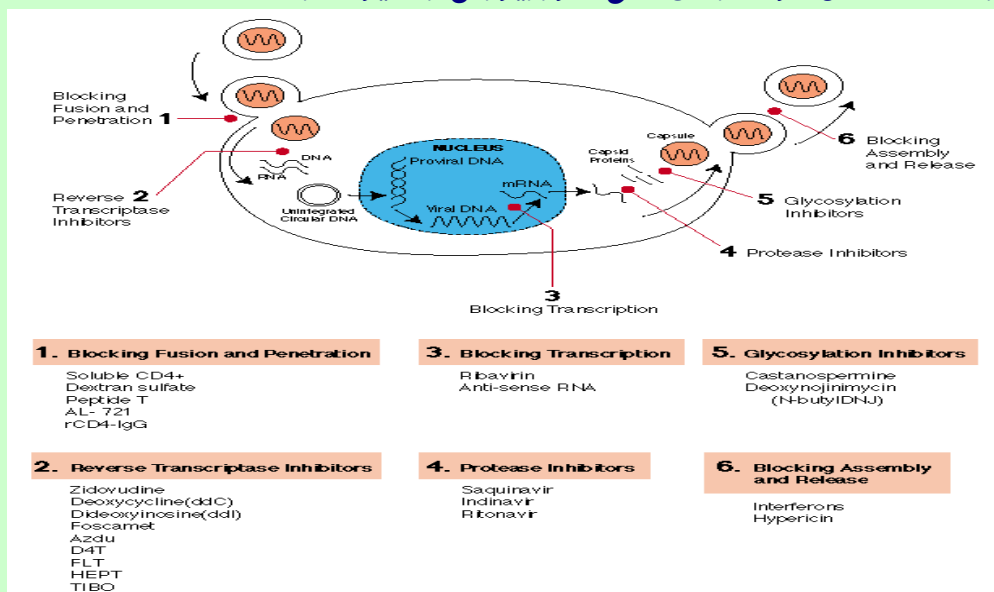

جنبه‌های پزشکی، بهداشتی و اجتماعی HIV/AIDS

جدول‌های راهنمای درمان

فهرست مطالب ضمیمه ۱

- جدول ۱ - محاسن و معایب درمان زودرس و تاخیر در شروع درمان عفونت HIV ۳۵۵
- جدول ۲ - احتمال پیشرفت بیماری و خطر بروز بیماری‌های مرتبط با ایدز ، بر اساس شمارش سلول‌های CD4+ T و تراکم ویروس ۳۵۶
- جدول ۳ - موارد لزوم آغاز درمان ضد رتروویروس، در مبتلایان به عفونت مزمن HIV-۱ ..... ۳۵۷
- جدول ۴ - راهنمای شروع درمان در عفونت ثابت شده HIV ۳۵۸
- جدول ۵ - مشخصات داروهای نوکلئوزیدی منع کننده ترانس کریپتاز معکوس ۳۵۹
- جدول ۶ - مشخصات داروهای غیرنوکلئوزیدی منع کننده ترانس کریپتاز معکوس ۳۶۲
- جدول ۷ - مشخصات داروهای منع کننده پروتئاز ۳۶۳
- جدول ۸ - عوارض داروهای ضد رتروویروس و علائم هشداردهنده ناشی از آن ۳۶۴
- جدول ۹ - داروهائی که نباید همراه با داروهای ضد رتروویروس، استفاده شوند ۳۶۸
- جدول ۱۰ - تداخل اثر داروهای آنتی رتروویروس و سایر داروها ۳۷۰

جدول ۱ - محاسن و معایب درمان زودرس و تاخیر در شروع درمان عفونت HIV

محاسن و معایب درمان تاخیری
محاسن درمان تاخیری :   • اجتناب از تاثیر منفی بر کیفیت زندگی   • اجتناب از بروز عوارض دارو   • تاخیر در بروز مقاومت داروئی   • ذخیره کردن تعداد بیشتری از داروهای مصرف نشده موجود و داروهائی که در آینده وارد بازار می شوند برای مراحل بعدی زندگی افراد مبتلا به عفونت HIV که احتمال بروز AIDS به اوج می رسد   معایب درمان تاخیری :   • احتمال بروز نقص ایمنی غیرقابل برگشت در سیر عفونت HIV   • احتمال مشکل تر شدن سرکوب تکثیر ویروس   • احتمال افزایش خطر انتقال ویروس به سایر افراد جامعه
محاسن و معایب درمان زودرس در افراد بدون علامت
محاسن درمان زودرس :   • کنترل تکثیر ویروس با سهولت بیشتر   • به تاخیر انداختن یا پیشگیری از سازشکاری سیستم ایمنی   • کاهش خطر بروز مقاومت، در صورت سرکوب کامل ویروس   • کاهش احتمال خطر انتقال HIV   معایب درمان زودرس :   • کاهش کیفیت زندگی، در ارتباط با مصرف دارو   • افزایش احتمال عوارض تجمعی داروها   • بروز مقاومت داروئی زودرس در صورتی که سرکوب ویروس به نحو مطلوبی انجام نشود   • محدود کردن درمان های متعدد ضد رتروویروسی در آینده

جدول ۲ - احتمال پیشرفت بیماری و خطر بروز بیماریهای مرتبط با ایدز (AIDS Defining Illness) ، بر اساس شمارش سلولهای CD4+ T و تراکم ویروس

CD4 ≤ 200 Plasma Viral Load (copies/ml)		% AIDS (AIDS-defining complication)			
Bdna	RT-PCR	n	3 years	6 years	9 years
≤ 500	≤ 1,500	0	-	-	-
501 - 3,000	1,501 - 7,000	3	-	-	-
3,001 - 10,000	7,001 - 20,000	7	14.3	28.6	64.3
10,001 - 30,000	20,001 - 55,000	20	50.0	75	90.0
> 30,000	> 55,000	70	85.5	97.9	100.0
CD4 201 – 350 Plasma Viral Load (copies/ml)		% AIDS (AIDS-defining complication)			
bDNA	RT-PCR	N	3 years	6 years	9 years
≤ 500	≤ 1,500	3	-	-	-
501 - 3,000	1,501 - 7,000	27	0	20.0	32.2
3,001 - 10,000	7,001 - 20,000	44	6.9	44.4	66.2
10,001 - 30,000	20,001 - 55,000	53	36.4	72.2	84.5
> 30,000	> 55,000	104	64.4	89.3	92.9

CD4 > 350 Plasma Viral Load (copies/ml)		% AIDS (AIDS-defining complication)			
bdNA	RT-PCR	N	3 years	6 years	9 years
≤ 500	≤ 1,500	119	1.7	5.5	12.7
501 - 3,000	1,501 - 7,000	227	2.2	16.4	30.0
3,001 - 10,000	7,001 - 20,000	342	6.8	30.1	53.5
10,001 - 30,000	20,001 - 55,000	323	14.8	51.2	73.5
> 30,000	> 55,000	262	39.6	71.8	85.0

جدول ۳ - موارد لزوم آغاز درمان ضد رتروویروس، در مبتلایان به عفونت مزمن ناشی از HIV-۱

وضعیت بالینی	CD4 ⁺ T Cell Count	Plasma HIV RNA	توصیه ها
همراه با علائم بالینی، ایدز، علائم شدید	با هر تعدادی	با هر تعدادی	درمان
بدون علامت، ایدز	CD4 ⁺ T cells <200/mm ³	با هر تعدادی	درمان
بدون علامت	CD4 ⁺ T cells >200/mm ³ but <350/mm ³	با هر تعدادی	هرچند اختلاف نظر وجود دارد ولی به طور کلی درمان را شروع می کنیم
بدون علامت	CD4 ⁺ T cells >350/mm ³	>55,000 (by bdNA or RT-PCR)	عده ای از مولفین، معتقدند که درمان را باید شروع کنیم و بر این عقیده هستند که خطر سه ساله بروز AIDS در بیماران درمان نشده، بیش از ۳۰٪ است و بعضی دیگر از مولفین، شروع درمان را به تعویق انداخته و به طور مرتب به اندازه گیری تعداد CD4 ⁺ T و HIV RNA پلاسما می پردازند
بدون علامت	CD4 ⁺ T cells >350/mm ³	<55,000	بسیاری از صاحب نظران، درمان را به تعویق انداخته و بیماران را تحت نظر قرار داده و مشاهده کرده اند که احتمال خطر سه ساله بروز AIDS در افراد درمان نشده، کمتر از ۱۵٪ است

جدول ۴ - راهنمای شروع درمان در عفونت ثابت شده HIV

توصیه اکید	Column A	Column B
	Efavirenz Indinavir Nelfinavir Ritonavir + Indinavir Ritonavir + Lopinavir Ritonavir + Saquinavir (SGC or HGC)	Didanosine + Lamivudine Stavudine + Didanosine Stavudine + Lamivudine Zidovudine + Didanosine Zidovudine + Lamivudine
داروهای جانشین	Column A	Column B
	Abacavir Amprenavir Delavirdine Nelfinavir + Saquinavir-SGC Nevirapine Ritonavir Saquinavir-SGC	Zidovudine + Zalcitabine
عدم توصیه (عدم وجود اطلاعات کافی)	Hydroxyurea in combination with antiretroviral drugs Ritonavir + Amprenavir Ritonavir + Nelfinavir Tenofovir	
عدم توصیه (نباید تجویز شوند)	All monotherapies, whether from column A or B	
	Column A	Column B
	Saquinavir-HGC	Stavudine + Zidovudine Zalcitabine + Didanosine Zalcitabine + Lamivudine Zalcitabine + Stavudine

لازم به تاکید است که کلیه داروهای ضد رتروویروس و از جمله گروهی که تجویز آن ها در جدول فوق، اکیدا توصیه شده است از عوارض خطیر بالقوه ای برخوردارند و لذا توصیه می شود در صفحات بعد جدول های مربوط به عوارض داروها را حتما مطالعه نمائید.

جدول ۵ - مشخصات داروهای نوکلئوزیدی منع کننده ترانس کریپتاز معکوس (NRTIs)

Generic Name	Zidovudine(AZT, ZDV)	Didanosine (ddI)	Zalcitabine (ddC)	Tenofovir Disoproxil Fumarate
Trade Name	Retrovir	Videx	HIVID	Viread
Form	100 mg capsules 300 mg tablets 10 mg/mL IV solution 10 mg/mL oral solution	25, 50, 100, 150, 200 mg chewable/dispersible buffered tablets 100, 167, 250 mg buffered powder for oral solution 400 mg enteric coated capsules (EC)	0.375, 0.75 mg tablets	300 mg tablet
Dosing Recommendations	200 mg tid or 300 mg bid or with 3TC as Combivir, 1 bid or with abacavir and 3TC as Trizivir, 1 bid	>60kg: 200 mg bid (buff. tablets), 250 mg bid (buff. powder) or 400 mg qd (buff. tablets or EC capsules) <60kg: 125 mg bid (buff. tablets), 167 mg bid (buff. powder) or 250 mg qd (buff. tablets or EC capsules)	0.75 mg tid	300 mg QD - for pts with creatinine clearance $\geq$ 60 mL/min Not recommended for patient with creatinine clearance <60 mL/min
Food Effect	Take without regard to meals	Levels 55% Take 1/2 hour before or 2 hours after meal	Take without regard to meals	Increased bioavailability when taken with food
Oral bioavailability	60%	30 - 40%	85%	25% in fasting state 39% with high fat meal
Serum half-life	1.1 hours	1.6 hours	1.2 hours	17 hours
Intracellular half-life	3 hours	25-40 hours	3 hours	10 to 50 hours

Elimination	Metabolized to AZT glucuronide (GAZT) Renal excretion of GAZT	Renal excretion 50%	Renal excretion 70%	Primarily renally excreted by glomerular filtration and active tubular secretion
Adverse Events	Bone marrow suppression: Anemia and/or neutropenia Subjective complaints: GI intolerance, headache, insomnia, asthenia Lactic acidosis with hepatic steatosis is a rare but potentially life-threatening toxicity with the use of NRTIs.	Pancreatitis Peripheral neuropathy Nausea Diarrhea Lactic acidosis with hepatic steatosis is a rare but potentially life-threatening toxicity with the use of NRTIs.	Peripheral neuropathy Stomatitis Lactic acidosis with hepatic steatosis is a rare but potentially life-threatening toxicity with the use of NRTIs.	Asthenia Headache Diarrhea Nausea Vomiting Flatulence

مشخصات داروهای نوکلئوزیدی منع کننده ترانس کریپتاز معکوس (NRTIs) (ادامه جدول ۵)

Generic Name	Stavudine (d4T)	Lamivudine (3TC)	Abacavir (ABC)
Trade Name	Zerit	Epivir	Ziagen
Form	15, 20, 30, 40 mg capsules 1mg/mL for oral solution	150 mg tablets 10 mg/mL oral solution	300 mg tablets 20 mg/mL oral solution
Dosing Recommendations	>60kg: 40 mg bid <60kg: 30 mg bid	150 mg bid <50kg: 2 mg/kg bid or with ZDV as Combivir, 1 bid, or with	300 mg bid or with ZDV and 3TC as Trizivir, 1 bid

		ZDV and abacavir as Trizivir , 1 bid	
Food Effect	Take without regard to meals	Take without regard to meals	Take without regard to meals Alcohol ABC levels 41%; no effect on alcohol
Oral bioavailability	86%	86%	83%
Serum half-life	1.0 hour	3-6 hours	1.5 hours
Intracellular half-life	3.5 hours	12 hours	3.3 hours
Elimination	Renal excretion 50%	Renal excretion unchanged	Metabolized by alcohol dehydrogenase and glucuronyl transferase. Renal excretion of metabolites 82%
Adverse Events	Pancreatitis Peripheral neuropathy Lactic acidosis with hepatic steatosis is a rare but potentially life-threatening toxicity with the use of NRTIs	(Minimal toxicity) Lactic acidosis with hepatic steatosis is a rare but potentially life-threatening toxicity with the use of NRTIs.	Hypersensitivity reaction (can be fatal) ; fever, rash, nausea, vomiting, malaise or fatigue, and loss of appetite. Respiratory symptoms may also be component (sore throat, cough, SOB). Lactic acidosis with hepatic steatosis is a rare but potentially life-threatening toxicity with the use of NRTIs.

جدول ۶ - مشخصات داروهای غیرنوکلئوزیدی منع کننده ترانس کریپتاز معکوس (NRTIs)

Generic Name Trade Name	Nevirapine Viramune	Delavirdine Rescriptor	Efavirenz Sustiva
Form	200 mg tablets 50 mg/5 mL oral suspension	100 mg tablets 200 mg tablets	50, 100, 200 mg capsules
Dosing Recommendation	200 mg po qd x 14 days, then 200 mg po bid	400 mg po tid; 100 mg tablets can be dispersed in ≥ 3 oz water to produce slurry Separate dosing with ddi or antacids by 1 hour	600 mg po qHS
Food Effect	Take without regard to meals	Take without regard to meals	Avoid taking after high fat meals, Levels 50%
Oral bioavailability	> 90%	85%	Data not available
Serum half-life	25-30 hours	5.8 hours	40-55 hours
Elimination	Metabolized by cytochrome P450 (3A inducer); 80% excreted in urine (glucuronidated metabolites, < 5% unchanged), 10% in feces	Metabolized by cytochrome P450 (3A inhibitor) 51% excreted in urine (<5% unchanged), 44% in feces	Metabolized by cytochrome P450 (3A mixed inducer/inhibitor); 14-34% excreted in urine (glucuronidated metabolites, < 1% unchanged), 16-61% in feces.
Adverse Events	Rash Increased transaminase levels Hepatitis	Rash Increased transaminase levels Headaches	Rash Central nervous system symptoms Increase transaminase levels False positive cannabinoid test Teratogenic in monkeys
Drug Interactions	تداخل اثر داروها در جدول ۱۰ ذکر شده است		

جدول ۷ - مشخصات داروهای منع کننده پروتئاز (PIs)

Generic Name Trade Name	Indinavir Crixivan	Ritonavir Norvir	Nelfinavir Viracept
Form	200, 333, 400 mg capsules	100 mg capsules 600 mg/7.5 mL po solution	250 mg tablets 50 mg/g oral powder
Dosing Recommendations	800 mg q8h Separate dosing with ddI by 1 hour	600 mg q12h Separate dosing with ddI by 2 hours	750 mg tid or 1250mg bid
Food Effect	Levels decrease 77% Take 1 hour before or 2 hours after meals; may take with skim milk or low fat meal	Levels increase 15% Take with food if possible; this may improve tolerability	Levels increase 2-3 fold Take with meal or snack
Oral bioavailability	65%	(not determined)	20-80%
Serum half-life	1.5-2 hours	3-5 hours	3.5-5 hours
Route of Metabolism	P450 cytochrome 3A4 inhibitor (less than ritonavir)	P450 cytochrome 3A4 > 2D6 Potent 3A4 inhibitor	P450 cytochrome 3A4 inhibitor (less than ritonavir)
Storage	Room temperature	Refrigerate capsules Oral solution should NOT be refrigerated	Room temperature
Adverse Effects	Nephrolithiasis GI intolerance, nausea Lab: Increased indirect bilirubinemia (inconsequential) Misc.: Headache, asthenia, blurred vision, dizziness, rash, metallic taste, thrombocytopenia, alopecia	GI intolerance, nausea, vomiting, diarrhea Paresthesias – circumoral and extremities Hepatitis Pancreatitis Asthenia Taste perversion Lab.: Triglycerides	Diarrhea Hyperglycemia Fat redistribution and lipid abnormalities Possible increased bleeding episodes in patients with hemophilia

	Hyperglycemia Fat redistribution and lipid abnormalities Possible increased bleeding episodes in patients with hemophilia	increase > 200%, transaminase elevation, elevated CPK and uric acid Hyperglycemia Fat redistribution and lipid abnormalities Possible increased bleeding episodes in patients with hemophilia	

جدول ۸ - عوارض داروهای ضد رتروویروس و علائم هشداردهنده ناشی از آن

اطلاعات هشداردهنده در موارد عوارض مهم داروهای اصلی	داروهای ضد رتروویروس
- واکنش حساسیتی شدید (هیپرسانسیتیویته) مرگبار، با علائم و نشانه های تب، بثورات پوستی، خستگی، علائم گوارشی و علائم تنفسی . - Abacavir را هرچه سریعتر باید قطع کرده مجددا تجویز نکنیم زیرا در صورت شروع مجدد، در عرض چند ساعت علائم شدیدتری عارض میشود و به هیپوتانسیون شدید و مرگ می انجامد - اسیدوز لاکتیک و هپاتومگالی شدید همراه با استئاتوز که ممکن است کشنده واقع شود نیز در مصرف کنندگان آنالوگ های نوکلئوزیدی آنتی رتروویروس ها به تنهایی یا همراه با داروهای دیگر گزارش شده است	Abacavir
به خاطر خطرات بالقوه سمیت ناشی از مقادیر زیاد پروپیلن گلیکول در محلول های خوراکی، این داروها در گروه های زیر ممنوعند: - کودکان کمتر از ۴ ساله	Amprenavir

- زنان باردار - مبتلایان به نارسائی کبد یا کلیه - بیمارانی که تحت درمان با دی سولفیرام یا مترونیدازول هستند • از محلول های Amprenavir ، تنها زمانی باید استفاده کنیم که کپسول آمپرناویر و یا سایر منع کننده های پروتئاز را نتوان تجویز کرد	
گزارش مهمی در دست نمی باشد	Delavirdine
• پانکرآتیت کشنده و غیرکشنده در رابطه با مصرف دی دانوزین به تنهایی یا همراه با سایر داروهای ضد رتروویروس، گزارش شده است. لذا در صورت شک به پانکرآتیت، باید این دارو را قطع کنیم و سپس در صورت تایید پانکرآتیت ، مجددا شروع نمائیم • اسیدوز لاکتیک کشنده در زنان بارداری که در حال مصرف توام دی دانوزین و استاودین همراه با سایر داروهای ضد رتروویروس بوده اند گزارش شده است و لذا مصرف توام این دو دارو در حاملگی، فقط زمانی مجاز است که فواید احتمالی آن بیشتر از مضرات احتمالی باشد. • اسیدوز لاکتیک و هپاتومگالی شدید همراه با استئاتوز بعضا کشنده، طی مصرف آنالوگ های نوکلئوزیدی به تنهایی یا همراه با داروهای دیگر گزارش شده است	Didanosine
گزارش مهمی در دست نمی باشد	Efavirenz
گزارش مهمی در دست نمی باشد	Indinavir
• اسیدوز لاکتیک و هپاتومگالی شدید همراه با استئاتوز بعضا کشنده در زمینه مصرف آنالوگ های نوکلئوزیدی به تنهایی یا همراه با داروهای دیگر گزارش شده است	Lamivudine

گزارش مهمی در دست نمی باشد	Lopinavir/ ritonavir
گزارش مهمی در دست نمی باشد	Nelfinavir
• سمیت کبدی شدید و تهدید کننده حیات، شامل هپاتیت برق آسا و کولستاتیک، نکروز و نارسائی کبدی در رابطه با مصرف نویراپین، گزارش شده است و لذا باید به بیماران توصیه شود به محض بروز علائم، جهت بررسی های پزشکی لازم، مراجعه نمایند. • واکنش های پوستی شدید و تهدید کننده حیات و حتی کشنده و از جمله سندروم استونس جانسون، نکروز توکسیک اپیدرم و واکنش های حساسیتی شدید همراه با بثورات پوستی، علائم عمومی و اختلال فعالیت ارگان ها در مصرف کنندگان Nevirapine گزارش شده است و لذا طی ۱۲ هفته اول تجویز این دارو باید بیماران را از نظر سمیت کبدی و بثورات پوستی، به طور جدی تحت نظر قرار دهیم و به طور منظم هر ۱۴ روز یکبار، پیگیری کنیم. ضمنا این دارو را نباید در کسانی که دچار واکنش های شدید کبدی، پوستی یا حساسیتی شده اند مجددا تجویز کنیم	Nevirapine
• تجویز همزمان Ritonavir و برخی از داروهای دیگر ممکن است باعث تاثیر این دارو بر متابولیسم کبدی داروها و بروز عوارض شدید و تهدید کننده حیات گردد	Ritonavir
گزارش مهمی در دست نمی باشد	Saquinavir
• اسیدوز لاکتیک و هپاتومگالی شدید همراه با استئاتوز بعضا کشنده در رابطه با مصرف آنالوگ های نوکلئوزیدی به تنهایی یا توام با داروهای دیگر گزارش شده است • اسیدوز لاکتیک کشنده در زنان بارداری که استاودین و دیدانوزین را همراه با سایر داروهای ضد رتروویروس، مصرف می کرده اند گزارش شده است و لذا مصرف توام این دو دارو تنها زمانی در حاملگی، مجاز	Stavudine

است که منافع آن به وضوح، بیشتر از مضرات آن باشد • پانکراتیت کشنده و غیرکشنده، در کسانی که استاودین و دیدانوزین را به طور همزمان مصرف کرده اند همراه یا بدون همراهی با هیدروکسی اوره، گزارش شده است.	
• اسیدوز لاکتیک و هیپاتومگالی شدید همراه با استئاتوز بعضا کشنده در طی مصرف آنالوگ های نوکلئوزیدی به تنهایی یا همراه با سایر داروهای ضد رتروویروس، گزارش شده است	Tenofovir
• زالسیتابین ، قادر به ایجاد نروپاتی محیطی شدید است و لذا در زمینه سابقه نروپاتی قبلی باید با احتیاط مصرف شود • این دارو به ندرت باعث ایجاد پانکراتیت نیز می شود و در مواردی که ظن این تشخیص وجود دارد تا رفع شبهه باید از مصرف آن خودداری نمود • موارد نادری از نارسائی کبدی و مرگ در کسانی که دچار عفونت ناشی از هیپاتیت B نیز بوده اند گزارش شده است • اسیدوز لاکتیک و هیپاتومگالی شدید همراه با استئاتوز بعضا کشنده در طی مصرف آنالوگ های نوکلئوزیدی داروهای ضد رتروویروس به تنهایی یا طی مصرف توام آنها گزارش شده است	Zalcitabine
• زیدوودین ممکن است باعث سمیت های هماتولوژیکی نظیر گرانولوسیتوپنی و آنمی شدید مخصوصا در موارد پیشرفته AIDS بشود • مصرف طولانی مدت، ممکن است باعث ایجاد میوپاتی علامت دار، بشود • اسیدوز لاکتیک و هیپاتومگالی شدید همراه با استئاتوز بعضا کشنده در حین مصرف آنالوگ های نوکلئوزیدی داروهای ضد رتروویروس به تنهایی یا به طور توام، گزارش شده است	Zidovudine

جدول ۹ - داروهائی که نباید همراه با داروهای ضد رتروویروس (PI)، استفاده شوند

Drug Category	Indinavir	Ritonavir	Saquinavir	Nelfinavir	Amprenavir	Lopinavir + Ritonavir
Ca++ channel blocker	(none)	bepidil	(none)	(none)	bepidil	(none)
Cardiac	(none)	amiodarone flecainide propafenone quinidine	(none)	(none)	(none)	flecainide propafenone
Lipid Lowering Agents	simvastatin lovastatin	simvastatin lovastatin	simvastatin lovastatin	simvastatin lovastatin	simvastatin lovastatin	simvastatin lovastatin
Anti-Mycobacterial	rifampin	(none)	rifampin rifabutin	rifampin	rifampin	rifampin
Antihistamine	astemizole terfenadine	astemizole terfenadine	astemizole terfenadine	astemizole terfenadine	astemizole terfenadine	astemizole terfenadine
Gastrointestinal Drugs	cisapride	cisapride	Cisapride	cisapride	cisapride	cisapride
Neuroleptic	(none)	clozapine pimozide	(none)	(none)	(none)	pimozide
Psychotropic	midazolam triazolam	midazolam triazolam	midazolam triazolam	midazolam triazolam	midazolam triazolam	midazolam triazolam
Ergot Alkaloids (vasoconstrictor)	dihydroergotamine (D.H.E. 45) ergotamine	dihydroergotamine (D.H.E. 45) ergotamine	dihydroergotamine (D.H.E. 45) ergotamine	dihydroergotamine (D.H.E. 45) ergotamine	dihydroergotamine (D.H.E. 45)	dihydroergotamine (D.H.E.)

	forms)	forms)	forms)	forms)	ne (various forms)	ergota mine (variou s forms)
Herbs	St. John's wort	St. John's wort	St. John's wort	St. John's wort	St. John's wort	St. John's wort

جدول ۹ - داروهائی که نباید همراه با ضد رتروویروس های (NNRTI)، استفاده شوند (ادامه)

Drug Category	Nevirapine	Delavirdine	Efavirenz
Ca++ channel blocker	(none)	(none)	(none)
Cardiac	(none)	(none)	(none)
Lipid Lowering Agents	(none)	simvastatin lovastatin	(none)
Anti-Mycobacterial	Insufficient data	rifampin rifabutin	(none)
Antihistamine	(none)	astemizole terfenadine	astemizole terfenadine
Gastrointestinal Drugs	(none)	cisapride H-2 blockers Proton pump inhibitors	cisapride
Neuroleptic	(none)	(none)	(none)
Psychotropic	(none)	midazolam triazolam	midazolam triazolam
Ergot Alkaloids (vasoconstrictor)	(none)	dihydroergotamine (D.H.E. 45) ergotamine (various forms)	dihydroergotamine (D.H.E. 45) ergotamine (various forms)

جدول ۱۰ - تداخل اثر داروهای آنتی رتروویروس و سایر داروها

داروهائی که باید با احتیاط یا با تعدیل دوز، تجویز شوند			
Drugs Affected	Nelfinavir (NFV)	Amprenavir (APV)	Lopinavir (LPV)
داروهای ضد قارچ			
Ketoconazole	No dose adjustment necessary	Levels: APV 31% Keto 44%. Combination under investigation	Levels: LPV AUC 13%. Keto 3-fold
داروهای ضد مایکوباکتریوم			
Rifampin	Levels 82% Contraindicated	Levels: APV AUC 82% No change in rifampin AUC. Avoid concomitant use.	Levels: LPV AUC 75% Avoid concomitant use
Rifabutin	Levels: NFV 32% Rifabutin2X Dose: rifabutin to 150 mg qd Or 300 mg 2-3x/week NFV dose to 1000 mg tid.	Levels: APV AUC 15% Rifabutin 193% Dose: No change in APV dose; Decrease rifabutin to 150 mg qd or 300 mg 2-3x/week.	Levels: Rifabutin AUC 3-fold 25-O-desacetyl metabolite 47.5-fold. Decrease rifabutin dose to 150 mg qod LPV/r: Standard

Clarithromycin	No data	Levels: APV AUC 18%. No change in clarithromycin AUC. No dose adjustment	No data
ORAL CONTRACEPTIVES	Levels: Norethindrone 18% Ethinyl estradiol 47% Use alternative or additional method	Levels: Potential for metabolic interactions; use alternative or additional method.	Levels: ethinyl estradiol 42% Use alternative or additional method
داروهای پائین آورنده چربی			
Simvastatin Lovastatin Atorvastatin Pravastatin	Levels: Potential for large increase in statin levels. Avoid concomitant use. Atorvastatin AUC 74%—use with caution. Simvastatin AUC 505%—not recommended. Potential for large increase in Lovastatin AUC—not recommended.	Levels: Potential for large increase in statin levels. Avoid concomitant use with lovastatin and simvastatin.	Levels: Potential for large increase in statin levels. Avoid concomitant use. Atorvastatin AUC 5.88-fold. Use with caution and monitoring. Pravastatin AUC 33%; no dosage adjustment necessary
داروهای ضد صرع			
Phenobarbitol Phenytoin Carbamazepine	Unknown, but may decrease	Unknown, but may decrease	Unknown, but may decrease LPV

	substantially Monitor anticonvulsant levels.	substantially Monitor anticonvulsant levels.	Monitor anticonvulsant levels.
METHADONE	NFV may decrease methadone levels, but minimal effect on maintenance dose. Monitor and titrate dose if needed. May require methadone dose.	No data	Methadone AUC 53% Monitor and titrate dose if needed. May require methadone dose.
SILDENAFIL	Sildenafil AUC 2-11 fold. Do not exceed 25 mg in a 48 hr	Sildenafil AUC 2-11 fold. Do not exceed 25 mg in a 48 hr	Probable substantial in sildenafil AUC. Do not exceed 25 mg in a 48 hr
Drugs Affected	Nevirapine (NVP)	Delavirdine (DLV)	Efavirenz (EFV)
داروهای ضد قارچ			
Ketoconazole	Levels: Keto. 63% NVP 15-30% Dose: Not recommended	No data	No data
داروهای ضد مایکوباکتریوم			
Rifampin	Levels: NVP 37% Not recommended	Levels: DLV 96% Contraindicated	Levels: EFV 25% No dose adjustment
Rifabutin	Levels: NVP 16% No dose adjustment	Levels: DLV 80%	Levels: EFV 10%

		Rifabutin 100% Not Recommended	Rifabutin 35% Dose: rifabutin dose to 450-600 mg qd or 600 mg 2- 3x/week. EFV: Standard
Clarithromycin	Levels: NVP 26%, clarithromycin 30%. No dose adjustment.	Levels: Clarithromycin 100%, DLV 44% Dose adjust for renal failure	Levels: Clarithromycin 39% Alternative recommended
ORAL CONTRACEPTIVES	Levels: ethinyl estradiol approx 20%. Use alternative or additional methods.	No data	Levels: Ethinyl estradiol 37% No data on other component. Use alternative or additional methods
داروهای پائین آورنده چربی			
Simvastatin Lovastatin	No data	Levels: Potential for large increase in statin levels. Avoid concomitant use.	No data
داروهای ضد صرع			
Phenobarbitol Phenytoin Carbamazepine	Unknown Use with caution Monitor anticonvulsant levels.	Unknown but may decrease DLV levels substantially Monitor anticonvulsant levels.	Unknown Use with caution Monitor anticonvulsant levels.

METHADONE	Levels: NVP unchanged, methadone significantly. Titrate methadone dose to effect.	No data	Levels: methadone significantly. Titrate methadone dose to effect.
MISCELLANEOUS	No data	May increase levels of dapson, warfarin and quinidine Sildenafil: potential for increased concentrations and adverse effects. Do not exceed 25 mg in a 48 hr period	Monitor warfarin when used concomitantly

Drugs Affected	Zidovudine (ZDV)	Stavudine (d4T)	Didanosine (ddI)	Tenofovir
METHADONE	No data	Levels: d4T27%, methadone unchanged. No dose adjustment.	Levels: ddI41%, methadone unchanged. Consider ddI dose increase.	No data
داروهای متفرقه				
Ribavirin	Ribavirin inhibits phosphorylation of ZDV; this	No data	No data	No data

	combination should be avoided if possible.			
Didanosine buffered tablets	No data	No data	No data	ddI AUC increase by 44%, Cmax increased by 28% Monitor for ddI-associated toxicities
Cidofovir, Ganciclovir, Valganciclovir	No data	No data	No data	Possibly competes for active tubular secretion with tenofovir, may increase serum concentration of these drugs and/or tenofovir Monitor for dose-related toxicities

References :

- 1) Guidelines for the Use of Antiretroviral Agents in HIV-Infected Adults and Adolescents, Developed by the panel on Clinical Practices for Treatment of HIV Infection convened by the Department of Health and Human Services (DHHS) and the Henry J. Kaiser Family Foundation, February 4, 2002, HIV/AIDS Treatment Information Service website.
- 2) Guidelines for Using Antiretroviral Agents Among HIV-Infected Adults and Adolescents, Recommendations of the Panel on Clinical Practices for Treatment of HIV, MMWR, May 17, 2002 / 51(rr07) ; - 1